СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 203. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 1-го ВЕРЕСНЯ 1950. No. 203. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 1, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свобода": BErgen 4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ФОНДИ НА ПРИМІЩЕННЯ УРЯДУ ПОЗА СТОЛИЦЕЮ

Вашинґтон, 30 серпня. — През. Труман звернувся до Конґресу за признання $139,800,000 на розсіяння поза Вашинґтон 40,000 урядових працівників, приміщених тепер в різних бюрах у столиці. Фонди мають бути вжиті на побудову урядових будинків у чотирьох осередках у належній віддалі від Вашинґтону, щоб їх не могла засягнути атомова бомба. Між поодинокими частинами мають бути побудовані шляхи й інші комунікаційні засоби для доїзду бюрових працівників до праці. „Пропонована програма має стати початком далекосяжного пляну для забезпечення постійної праці уряду на випадок необхідности" — твердить президент.

Плян розсіяння бюр випрацьований різними урядовими агенціями під наглядом Краєвої Ради Безпеченства Ресурсів. Подробиць не оприлюднено, одначе треба здогадуватися, що бюра, які займаються обороною, будуть перенесені в першу чергу. Президент передбачує, що після такого розсіяння вреба буде збільшити кількість бюрових працівників на 15 до 20 тисяч.

ПРАВІ І ЛІВІ ЕКСТРЕМІСТИ ВИНУВАТІ В НЕПОСЛУСІ КОНҐРЕСОВІ.

Після незвичайно бурхливої дискусії палата репрезентантів ухвалила 183 голосами проти 175 признати винуватим в непослусі Конґресові д-ра Едварда Ромлі, секретаря Комітету Конституційного Уряду. Ця організація вважається за скрайню праву організацію. Ромлі не хотів виявити звідки він дістає фонди на пропаґанду. В іншій справі 238 голосами проти 106 признано винуватим в непослусі Конґресові Вилйема Л. Патерсона, секретаря Конґресу Цивільних Прав. Ця організація записана в департаменті справедливости як підривна. Обі організації мають свої бюра в домі під ч. 205 Іст 42 вулиця в Ню Йорку.

ЖІНКИ ПРОТИ РОЗПУСКУ КОНҐРЕСУ.

Клівленд. — Краєва Федерація Жіночих Республіканських Клюбів вийшла з домаганням, щоб Конґрес не розїздився на вакації, тільки щоб увесь час сходився на наради в часах національної кризи. „Провідники у Вашинґтоні повинні знати, що теперішня війна не є виключно війною мужчин, і тому жінки повинні теж мати голос в складанні програми для перемоги" — сказано в резолюції. „Коли конґресмени будуть радити у Вашинґтоні, жінки самі переведуть передвиборчу аґітацію," заявляли промовниці на конвенції, на якій явилося 500 делеґатів з різних стейтів.

К.І.О. ПРОГАНЯЄ ЮНІЮ БРІДЖЕСА.

Вашинґтон. — Екзекутивна Рада Конґресу Індустріяльних Організацій викінчила чистку своєї організації з большевицьких юній. На самому кінці виключила юнію докових робітників на Західньому побережжі, яка стоїть під диктатурою Гері Бриджеса, засудженого за кривоприсягу при вибиранні громадянських паперів на пять років тюрми. Голова К. І. О. Филип Морей заявляє, що буде видана грамота на зорганізування іншиї юнії без комуністичних елементів.

Екзекутивна Рада візвала теж уряд до переведення мобілізації усього людського матеріялу та ресурсів, щоб тільки стримати аґресію. Плян К.І.О. буде пересланий В. Стюартові Саймінґтонові, предсідникові Краєвої Ради Безпеченства Ресурсів.

ВЕТЕРАНИ ЗА УСУНЕННЯ АЧЕСОНА Й ДЖАНСОНА.

Конвенція Ветеранів Чужинецьких Воєн у Шікаґо, яка представляє 1,200,000 бувших вояків, ухвалила окремі резолюції з домаганням усунення секретаря стейту Діна Ачесона й секретаря оборони Луї Джансона з їхніх становищ за „їхню нездарну політику", яка довела до загрози. Секретар Джансон оприлюднив у Вашинґтоні довгу листу своїх старань для добра країни. Це зробив він у відповідь на закиди конґресмена Антонія Тавріело з Ню Йорку домагання його резиґнації.

ТРЕБА 60 МІЛЬЙОНІВ НА КОНТРОЛЮ ПЛАТЕНЬ І ЦІН

През. Труман зажадав від Конґресу ухвалення $60,000,000 на влаштування адміністрації при контролі робітничих платень, при заведенні стелі на ціни і при пайкуванні харчів. Ці фонди мають бути ухвалені заки буде викінчений законопроєкт для уповажнення президента завести згадані контролі. Прибічники президента кажуть, що він противиться заведенні контроль під теперішню пору, одначе, коли Конґрес ухвалює такі повновласти для нього, він мусить мати фонди на виконання законних постанов. Конференція обох конґресових палат для узгіднення законопроєктів обох палат покінчить працю цього тижня.

ОСТОРОГА ПРЕЗИДЕНТА ПЕРЕД КОМУНІСТАМИ З НАГОДИ ДНЯ ПРАЦІ

У посланні з нагоди Дня Праці, який припадає на найближчий понеділок, президент Труман оприлюднив звернення до населення з зазивом присвятити цей день не тільки на подяку за минуле, але й на передумання завдань, які є перед нами. „Цього року День Праці пригадує нам на героїчні завдання, які ми перебрали на себе разом з іншими націями світу в обороні миру" — каже президент." Одною з великих перепон у наших змаганнях є комуністичний рух, який фальшиво заявляє себе приятелем робучих мас, а на ділі зводить робітника на невільника там, де тільки прийде до влади. Сьогодні цей рух поламав світовий мир і загрожує аґресією вільним народам... Доки не будемо мати певних доказів, що наїзники хочуть миру, нам треба розбудовувати вистачальні засоби для оборони. Я знаю, що американські робітники, як добрі громадяни, є готові сповнити свою частину праці для осягнення наших змагань."

В АМЕРИЦІ

● **Відмовили залі Медисон Сквер Ґарден** в Ню Йорку на віче негерської Ради Африканських Справ, яка стоїть під впливом прокомуніста співака Пола Робесона. Управа дому каже, що не може тепер відступати залі на зібрання підривних організацій.

● **Речник департаменту** стейту у Вашинґтоні, Майкел Мек Дермот, служить при ньому вже 30 років. Він почав працю в уряді від стенографування в воєнім департаменті. Тепер він є асистентом секретаря стейту.

● **Віктора Кравченка**, автора книжки „Я вибрав волю", притримала поліція в Буенос Айрес я Арґентині, коли він виходив з корабля на сушу. Поліція пояснює, що зробила це для його охорони перед комуністами.

● **Сховки перед бомбами** при шпиталях придумала Міська Комісія Плянування в Ню Йорку. Це виявилося при дискусії над новими шпитальними будинками.

НОВА МОГУТНЯ ЗБРОЯ ПРОТИ ТАНКІВ, КОРАБЛІВ І ФОРТИФІКАЦІЙ, це ракети, що їх везуть під крилами літаки американської нейві, типу Корсар Ф4У.

Америка змагає до стримання китайських комуністів від війни

Вашинґтон, 30 серпня. — Секретар стейту Дін Ачесон заявив, що ЗДА пробують відрадити комуністичним китайцям взяти участь у корейській війні. Різними способами вашинґтонський уряд доводить, що він не відчуває ворожнечі до китайців і не має заборчих плянів на Далекому Сході.

На пресовій конференції Ачесон сказав, що уряд вимикає всяких потягнень, які виглядали б на аґресію або навіть на провокацію в очах китайців. Що воно так є, доказом на це можуть послужити різні заяви самого президента ЗДА. Незалежно від цієї заяви Ачесона появилися поголоски, що він вислав до китайського комуністичного уряду відповідну ноту в цій справі через заприязнений уряд чужої країни. Крім того Ачесон пригадав, що хто нападе на Корейську Республіку разом з північними корейцями, допуститься аґресії, коли Обєднані Нації натаврували напад з півночі як аґресію.

ЗА ПОСПІХ У ПРИЗНАННІ ДАЛЬШИХ ФОНДІВ НА ОЗБРОЄННЯ ЕВРОПИ

Секретар стейту Ачесон і секретар оборони Джансон звернулися до Конґресу за приспішення фондів на дальше озброєння Европи проти можливої аґресії Росії. Вони пригадали, що треба негайно признання дальших чотири біліони долярів на військову поміч европейським країнам. Оба секретарі забрали чотири години на виявлення своїх поглядів на тайнім засіданні сенатською комісією приділів. Кажуть, що засідання було подекуди бурхливе тому, що републіканці підносили заміти на адресу одного або другого секретаря, одначе не було закидів проти висоти жаданої суми.

Окремо в сенатській комісії йшла дискусія над домаганням президента, щоб програмі „Голосу Америки" признати повних 89, мільйонів для пропаґанди правди про Америку. Палата репрезентантів знизила цю суму до $65,655,000, одначе Труман вважає, що це замало в часі, коли Кремль поширює неправду на всі заставки.

СОВЄТИ ВІЗЬМУТЬ УЧАСТЬ В ГЕНЕРАЛЬНІЙ АСАМБЛЕЇ ОН.

Лейк Соксес, 31. серпня. — З Москви наспіло повідомлення, що совєтський уряд звернувся до місцевої американської амбасади за візами на виїзд до Злучених Держав для совєтської делеґації на сесію Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, що має початися тут вже наступного місяця. Совєтську делеґацію очолюватиме, правдоподібно, міністер закордонних справ Андрей Вишинський, якщо „дозволить на це стан його здоров'я" — говориться в повідомленні з Москви. В іншому випадку совєтську делеґацію очолюватиме відомий на терені О. Н. Андрей Громико. В колах Об'єднаних Націй вважають, що на теперішній Сесії Генеральної Асамблеї Москва схоче звести „останній бій" за місце для комуністичного Китаю в цій міжнародній організації.

ПІЛОТ ЛІТАКА, ЗАБРАНОГО КОРАБЛЕМ БАТОРИ, ПРИЇХАВ ДО АМЕРИКИ.

Вилйем Джессі Нютон, який ще 8 серпня вилетів чужим літтаком на море і там осів побіч польського корабля Батори, повернувся з Англії до Америки. Його привезли літаком, посадили у тюрму й зажадали запоруки $50,000, коли б хотів вийти на волю. Йому закидають крадіж чужого літака, а підозрівають, що він доручив якісь документи капітанові корабля, який представляє комуністичний режім.

ЗАХІД НЕ ЛЕГКОВАЖИТЬ ЕСПАНІЇ В ПЛЯНАХ СПІЛЬНОЇ ОБОРОНИ

Мадрид, 31. серпня. — В міжнародних дипломатичних колах тут не скривається заінтересування можливостями еспанського вкладу в західну оборону. Це заінтересування диктується не тільки самим стратегічним положенням країни, але й фактом, що Еспанія в потребі може змобілізувати три мільйони вояків, що мають не найгіршу оцінку в колах військових фахівців. Стверджується, що Еспанія сама не має можливостей озброїти цю силу, головно в тяжку і модерну зброю, як танки, літаки і т. п.

РАДИКАЛЬНІ ЗАХОДИ ДЛЯ СКРІПЛЕННЯ БРИТАНСЬКОЇ ОБОРОНИ

Лондон, 31. серпня. — Британський уряд поробив вчора рішучі заходи для скріплення оборони країни, збільшуючи збройні сили на додаткових 77,000 вояків, продовжуючи військову службу з 18 місяців до двох років та підносячи службову платню в збройних силах в поодиноких випадках до 75%. Преміср Етлі вияснив ці заходи в радіозверненні до народу, мотивуючи їх теперішнім політичним напруженням в світі та оборонними потребами і зобов'язаннями країни. Передбачується теж відповідне збільшення бюджетових видатків на оборону.

ПРОФ. І. МАЗЕПА ЗНОВУ ОЧОЛЮЄ ВИКОННИЙ ОРГАН У.Н.РАДИ

Проф. Ісаак Мазепа створив і очолив новий Виконний Орган Української Національної Ради, закінчуючи тим самим затяжну кризу в центральному українському представництві на вигнанні. В повідомленні Президії Української Національної Ради на цю тему подається:

Дня 26-27 серпня відбулося в присутності Президента УНР А. Лівицького чергове засідання Президії УНРади разом з Виконним Органом. Засідання Президії пройшло під знаком успішного завершення формування нового складу Виконного Органу УНРади під головуванням проф. Д-ра Ісаака Прохоровича Мазепи. Заслухано звіт в. о. Голови Виконного Органу попереднього складу, д-ра Л. Макарушки.

По оголошенні декрету Президента про призначення нового Виконного Органу, члени його склали присягу. Після того заслухано експозе голови В. О., проф. Д-ра Ісаака Мазепи, та відбулася широка дискусія щодо напрямних політики Виконного Органу.

В дальших справах Президія схвалила внески Реґуляміново-Мандатної Комісії про доповнення складу членів Національної Ради представниками поодиноких фракцій замість тих, що виїхали з Европи чи вибули з інших причин. Також було доповнено склад деяких Комісій УНРади.

Президія УНРади постановила скликати в листопаді 1950. року третю сесію УНРади для обговорення і вирішення ряду важливих чергових завдань українського Державного Центру.

Склад нового Виконного Органу

На основі декрету Президента А. Лівицького Виконний Орган УНРади зформовано в такому складі:

Голова Виконного Органу — Ісаак Мазепа (УСП).

Заступник Голови і Виконуючий обов'язки Керівника Ресорту Закордонних справ — Степан Витвицький (УНДО) —

Заступник Голови — Іван Багряний (УРПД).

Заступник Голови і член Виконного Органу для окремих доручень в справах зовнішніх — Дмитро Андрієвський (ОУН).

Керівник Ресорту Внутрішніх справ — Василь Григоренко (УРДП).

Керівник Ресорту Військових справ — Микола Капустянський (ОУН).

Керівник Ресорту Фінансів — Любомир Макарушка (УНДО).

Керівник Ресорту Народнього Господарства — Спиридон Довгаль (УСП).

Керівник Ресорту Преси і Інформації — Микола Лівицький (УНДС).

З уваги на складність сучасної міжнародної ситуації і з огляду на можливість змін умов майбутньої праці Державного Центру УНР призначено трьох заступників Голови Виконного Органу УНРади.

Справи ресортів Освіти і Віроісповідань та Юстиції тимчасово перебуватимуть під керівництвом Президії Виконного Органу, а виконання обов'язків Державного Секретаря — доручено С. Довгалеві.

● **Джан Дж. МекКлой**, американський високий комісар для Німеччини, виїхав до Вашинґтону, — щоб поінформувати державний департамент безпосередньо про німецькі пропозиції щодо створення західно-німецької оборонної сили.

● **Лава Єпископів Мадярщини**, — найвища влада католицької церкви в тій опанованій большевизмом країні, підписала вчора договір, який остаточно підпорядковує церкву комуністичному державному урядові.

БИТВА ЗА ПОГАНҐ ПЕРЕД ВИРІШЕННЯМ

ЧЕРВОНІ ПРОДОВЖУЮТЬ НАСТУП, НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ВЕЛИЧЕЗНІ ВТРАТИ

Токіо, 31. серпня. —Сьогодні вранці на східній ділянці корейського фронту з цілою силою продовжувалася битва за Поганґ. Червоні війська, що одержують постійні підкріплення з півночі і сходу, продовжують наступати, не зважаючи на величезні втрати. Американській розвідці відомо, що місцеві большевицькі команданти дістали наказ здобути Поганґ „за всяку ціну" сьогодні рано. Вони вже „всяку ціну" заплатили, але самого міста ще не здобули. Південно-корейським оборонцям успішно допомагадержить напасників у відповідють з'єднання американської авіації та артилерія аліянтських морських збройних сил, щодному віддаленні від побережжя, утруднюючи цим наступ на місто. З останніх фронтових повідомлень виходило б, що теж частини американської піхоти вирушили на допомогу південно-корейським оборонцям, головно важкою зброєю. Американські танки „Дженерал Першинґ", забезпечені 90-міліметровими гарматами, — вже мали появитися на фронті.

Дальше на південний захід оборонні війська очистили перерваний вчора ворогом головний шлях з Поганґ через Анґанґ до Тайґу. Стверджується, що околиця ще не є безпечна, бо вона є просякнута комуністичними партизанами, що в цьому районі мали найбільші сили. Ведеться відповідна очищувальна акція, хоча її серіозно утруднює близькість фронту.

Важкі бої продовжувалися теж в районі здобутого вчора червоними міста Зіґіє, яке в останньому часі вже чотири рази змінювало господарів. Яку високу ціну платять комуністи за свої льокальні здобутки може посвідчити повідомлення американської авіяції, що тільки від її ракетової інтервенції згинуло на фронті в районі Поганґ поверх 1,200 червоних на фронті і поверх 500 в безпосередньому запіллі.

На інших фронтах бої мали місцевий характер. Викинений за ріку Нактонґ ворог вчора знову в кількох місцях намагався переправитись через неї та встановити нові мостові причілки. В усіх випадках червоні були відкинені з великими для них втратами. Розвідка повідомляє про гарячкові зусилля ворога здобути відповідні підкріплення для своїх почетверованих на фронті дивізій. В тій цілі продовжується наглу мобілізацію, як на північно-корейських так і на південних здобутих територіях. Рекрутів майже безпосередньо відсилається на фронт, без жадного вишколу і підготовки, що тільки збільшує величину большевицьких втрат.

500 ЧЕРВОНИХ ЖЕРТВОЮ ЧОТИРЬОХ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛІТАКІВ

На фронті в Кореї, 31. серпня. — Головна квартира американської авіяції в Кореї сьогодні повідомила, що чотири американські літаки типу Постенґ Ф-51 виконали вчора напад на концентрацію ворожих військ в безпосередньому запіллі фронту біля Поганґ і вбили щонайменше 500 ворожих вояків, як це можна було ствердити при ясній погоді. Це, очевидно, не був одинокий налет і тим самим не одинокі жертви ворога під час вчорашнього дня.

КОРЕЙСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ ЗНИЩЕНА НА 60%

Пусан, Корея, 31. серпня. — На підставі відносно точних даних стверджується, що дотеперішня війна в Кореї знищила щонайменше 60% місцевої залізниці, отже дороги, колового матеріялу та ремонтових варстатів. Корейська залізниця, — між іншим, — належала до найкраще розвинених і наймодерніших в Азії.

НОВИЙ ПРОПАҐАНДИВНИЙ ТРЮК СОВЄТІВ В ГРЕЦЬКІЙ СПРАВІ

Лейк Сокcес, 31. серпня. — Совєтський представник в Раді Безпеки Об'єднаних Націй, Яків А. Малік, вчора несподівано поставив на провізоричний порядок нарад Ради справу „інтервенції для досягнення помилування" 2,877 засуджених на смерть большевицьких шпигунів і зрадників в Греції. Малік вважає це „масовим терором і масовим вбивством в Греції", забуваючи при цьому, що цей уряд, якого він репрезентує в міжнародній організації терорізує і убив без суду не тисячі, але мільйони осіб. В дипломатичних колах вважають, що видвигаючи цю справу, Совєти хотіли б використати цей останній день свого предсідництва в Раді для пропаґандивних цілей. Інші представники, натомість, побоюються, що Малік це може відкликати свій внесок, який міг би послужити тільки доброю нагодою, щоби під час дискусії над ним висвітлити бодай деякі загально відомі факти зі совєтського терору і народовбивства.

ЗМІНИ ОКУПАЦІЙНОГО СТАТУТУ ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ

Лондон, 31. серпня. — Представники трьох західних окупаційних потуг, що обмірковували потреби і можливості зміни окупаційного закону для Німеччини, досягнули вчора повного порозуміння щодо цього. Дипломатичні представники Бельгії, Голяндії і Данії будуть поінформовані про задумані зміни вже сьогодні. Пропоновані зміни передбачують два головні розвитки: велике збільшення повновластей і авторитету німецького федерального уряду в Бонн у внутрішніх справах та надання йому деяких повновластей в закордонних. Стверджується, що коли б пропоновані зміни були затверджені, тоді німецький уряд мав би право висилати закордон своїх дипломатичних представників, хоча вони не мали б ще повних прав. Обмірковуючи ці зміни, представники західних потуг рівночасно вирішили, що воєнний стан з Німеччиною вже повинен бути теж формально закінчений та що це можна зробити тільки індивідуально, отже кожна з потуг зокрема, а не спільно. Всі ці пропозиції будуть передані до вирішення міністрам закордонних справ ЗДА.

В СВІТІ

● **Комуно-китайський уряд** „ущасливив народні маси" проголошенням нового закону про створення ще додаткової „народно-поліційної сили".

● **Турецький уряд відкинув** домагання уряду Болгарії відносно примусової репатріяції 250.000 турків впродовж трьох місяців. Туреччина не бачить можливостей, щоби в так короткому часі можна було полагодити цю справу.

● **Світова Федерація** для Умового Здоров'я почала в Парижі свій третій з черги конґрес, в якому бере участь 200 делеґатів з 22 країн.

● **Будову нової** могутньої електростанції в силі 1,700,000 кільоватів на ріці Волзі біля Сталінґраду апробувала совєтська рада міністрів.

● **Юґославський вчений** Ріста Іліч признався на суді, що він видав Совєтам інформації про юґославські атомічні досліди.

● **Міжнародна Конфедерація** Вільних Професійних Спілок вислала генеральному секретареві О. Н. Тріґве Лі телеграму, в якій прирікає „повну піддержку кожної акції Об'єднаних Націй для оборони Кореї перед комуністичним аґресором.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Кожна зміна адреси коштує 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДОВКОЛА ФОРМОЗИ

„Справа покінчена", заявив президент Труман кореспондентам, що хотіли більше знати про це, що зайшло між ним і ген. Доґлесом МекАртуром в справі Формози. Це покінчення треба розуміти так, що ген. МекАртур відкликав на приказ президента своє послання в справі оборони Формози, вислане ним на конвенцію Ветеранів Чужинецьких Воєн, одержовши ще окреме письмо з вияcненням становища уряду щодо цього. Хоч Труман дав одночасно МекАртурові признання за його військову діяльність, то його письмо розуміють як пораду, щоб генерал не мішався до політичних справ, зокрема до американської закордонної політики.

Так покінчив цю справу президент Труман, але вона не покінчена в громадянстві, ні в конґресових та політичних колах. Це тому, що тут входять в рахубу різні справи, найважнішою з яких є закордонна політика президента та департаменту стейту. Можна погодитись з президентом, що генерали не повинні мішатись до політики, але в даному випадку ген. Мек Артур властиво обороняв політику президента Трумана в справі Формози. Він тільки говорив про цю справу не як політик, а як американський вояк і стратеґ, руководячись інтересами Америки та демократій. Різнився він хіба тільки з давнішим становищем секретаря стейту Діна Ачесона, який у своїх зізнаннях (10 січня) перед Сенатським комітетом для закордонних справ заявив, що Формоза не має для Злучених Держав ніякого спеціяльного мілітарного значення та що це „стисло китайська проблема". Ген. МекАртур тепер доказує, що так не є, бо евентуальне опанування Формози китайським комуністичним режимом, може пересунути евентуальну війну на Пацифіку — з Совєтами та комуністичним Китаєм — до самих берегів Америки.

Як бачимо, з Формозою зв'язана ціла політика департаменту стейту супроти Москви і червоного Китаю. Сьогодні, як през. Труман, так і секретар Ачесон є вже за невтралізацію Формози до цього часу, поки Об'єднані Держави не вирішать остаточно, що з тим островом має статись. Спершу Ачесон був за дипломатичне визнання комуністичного режиму в Китаю Злученими Державами, що означало б признання йому права і щодо Формози. Проти цього піднявся великий спротив в публичній американській опінії, який зупинив визнання червоного Китаю. Нині та справа ще більше загострилась через хамські виступи проти Злучених Держав совєтського представника Я. Маліка в Раді Безпеки Об'єднаних Націй. Теперішнє становище американського уряду в справі Формози стрінулось з загальною прихильністю. Побоюючись зміни на гірше, президент Труман, Ачесон та американський представник до Об'єднаних Держав Ворен Р. Остин відсепарували заяву ген. МекАртура від офіціяльної американської політики, щоб не дати Совєтам та комуністам нового матеріялу до проти-американської пропаґанди. Так їм казала поступити не тільки дипломатія, але теж і політика департаменту стейту, яка ще далі намагається не робити нічого такого, що „дразнило б" Росію.

Публична опінія поділилась, одні є за дипломатичне поведення, а другі за те, щоб говорити просто, ясно й правдиво, так, як це зробив ген. МекАртур. Якби не те, що в листопаді вибори, які заважуть на тому, хто матиме більшість у Конґресі — демократи, чи республиканці — був би цілком певно спокійніший підхід до цеї справи, а так, заважує часто тільки партійна приналежність: демократи за Труманом і Ачесоном, а республиканці за МекАртуром. Але хоч те добре, що загал народу знає, про що йдеться і може виробити собі свою власну опінію. На нашу думку ген. МекАртур сказав те, що мусить статись, якщо Америка і демократичний світ не рішені капітулювати перед Москвою. Мусить воно статись не тільки на Формозі, але й в багатьох інших місцях.

Дядько Сем в шоломі

Вже сьогодні, під впливом та в наслідок війни в Кореї, багато говориться про „частинну мобілізацію" американської індустрії для воєнних цілей та про її спроможності, якщоб зайшла потреба повної мобілізації. В конгресі та в пресових органах віддається цим справам одне з перших місць, однаково, як критичним заввагам так і позитивним твердженням. Нічого дивного, від цього бо залежить кінцевий вислід теперішньої вже „теплої війни", що ще вчора була холодною, а завтра вже може бути гарячою. Звичайно, було б важко сподіватись проголошення точних даних про американський воєнний потенціял. Проте, вже навіть такі загальні і здогадні дані, що їх подає на підставі цілого ряду фактів „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 1-го вересня, накреслюють імпозантний образ Дядька Сема в шоломі, перед яким мусить мати респект і страх навіть такий заприсяжений імперіяліст і агресор, як московське Політбюро.

Першусього стверджується, що воєнно-продукційні можливості американської індустрії є сьогодні на багато більші, ніж такі безпосередньо і під час другої світової війни. Під час експанзії за останніх п'ять років американська індустрія розвинула свою продукційну спроможність в найбільшу в історії і в світі. Деякі конкретні дані ілюструють це твердження.

Продукція основного воєнного матеріялу, отже сталі, є сьогодні до тої міри розвинена, що на випадок війни, може дати країні 25% більше для зброї, ніж була найвища продукція під час попередньої війни. Значить, що замість 36 мільйонів тон сталі, Дядько Сем мав би 45 мільйонів. Це саме в подібній пропорції відноситься до міді, алюмінію та інших основних матеріялів.

При цьому — цих матеріялів було б потрібно багато менше ніж в попередній війні, з якої залишились на складах багато готових вже воєнних кораблів, як теж готових воєнних фабрик. Точніше кажучи, до 30,000 цивільних фабрик, які під час війни продукуватимуть частинно або в цілости воєнний матеріял, буде додана готова вже резерва з 470 чисто воєнних фабрик, що їх побудовано впродовж останньої війни. Протягом шістьох місяців від об'явлення „гарячої війни", ці фабрики можуть виконати замовлення на зброю і амуніцію вартости 41 біліонів долярів.

Збільшена продукція сталі, міді та інших основних матеріялів, вможливила б майже подвоїти продукцію танків та інших воєнних автомашин. Продукційні можливості під цим оглядом передбачується такі: в теперішньому стані американська автомобільна індустрія могла б випродукувати річно 27,529 середньої величини танків після проголошення повної мобілізації, в порівнянні з 13,468 танків, випродукованих в 1944 році. Продукцію легких танків можна б збільшити на 8,274 річно, в порівнянні з 4,048 під час війни. Крім того, ця індустрія могла б продукувати річно 11,260 бронемашин (в порівнянні з 5,509 під час війни), 38,578 розвідчих автомашин (в порівнянні з 18,874 в 1944 р.) та около 1,260,000 вантажних військових авт, в порівнянні з 621,000 під час останньої війни.

Приблизно так само представляється справа в можливостях продукції літаків. Американська індустрія при теперішній наявності матеріялів могла б на випадок мобілізації почати продукцію, що досягла б кругло 100,000 літаків річно, що майже вдвоє перевищає продукційні можливості під час останньої війни Конкретно, Америка могла б сьогодні продукувати, в потребі, річно: 37,000 бомбардувальників, 41,600 боєвих літаків, 10,500 транспортових літаків та 13,400 літаків для окремих цілей.

Відносно кораблів, військових і торговельних, американська фльота має їх величезні склади ще з останньої війни. Але в потребі теперішня продукція сталі та інших будівельних матеріялів вможливили б американській кораблебудівельній індустрії доставити збройним силам швидко після проголошення мобілізації около 200 боєвих кораблів, 13,694 менших десантних та інших суден і щонайменше 893 торговельних пароплавів.

Приблизно в такій або ще й більшій пропорції збільшились можливості американської індустрії щодо продукції зброї, зокрема всякого роду гармат і т. п.

Подібні порівняльні цифри подається теж в можливостях забезпечення американських збройних сил пальним матеріялом, як теж рівночасної спроможності індустрії забезпечувати найконечнішими добрами цивільне населення.

Не згадується нічого про продукційні можливості атомової зброї. З попередніх інформацій відомо, що Злучені Держави могли б мати сьогодні на складі щонайменше 450 атомових бомб, тоді як Совєтський Союз міг би їх мати максимально 25. На тему водневої бомби досі не видвигнено навіть приблизних здогадів щодо можливостей продукції.

Все це переконує, що шолом Дядька Сема був би незрівняний, якщоб його таки довелося заложити. Це виясняє теж чому Совєтський Союз не виявляє надто великої відваги починати пряму аґресію, воліючи „льокальні війни".

Н. Щербина.

КОРЕЙСЬКИЙ ГОРІХ

Нині раз-у-раз чути різні голоси світової преси про третю світову війну. І що голос — то інша думка. Одні кажуть: ми стоїмо напередодні світового удару, інші ясновидствують і бачать „бездонний морок третьої катастрофи, що насувається"; треті запевняють: ні, до світового конфлікту ще не дійде, загрозу його вдалося відвернути або відстрочити.

Балачки про нову війну почалися ще з червня 1945 року, тобто безпосередньо по другій світовій війні. Чому це так? Бо другий світовий конфлікт не приніс визволення багатьом народам, головно на терені московської імперії — СССР. Народи на тих просторах лишилися в рабстві деспотії новітнього типу, під чоботом безвірницької монопартії. Ці балачки почалися насамперед у середовищі втікачів із совєтських земель. Ці люди сподівались іншого кінця війни; вони побачили непоправну помилку аліянтів: один убивник, привідця фашизму, повалений, а другий, народовбивець, проводир комунізму, лишився в ролі переможця. Це були голоси, співзвучні сподіванням переважної більшости населення СССР, яке нетерпляче чекає нової війни, як свого визволення.

Німці по другій війні побачили, що той, проти кого світ готувався воювати цілих двадцять років, лишився не тільки живий, а й переможцем. Кінець війни для німців був кісткою в горлі. Вони, раніш засліплені звірячим шовінізмом, почали розуміти, до чого довела політика їхнього божевільного ватажка.

Інші голоси, по цей бік залізної заслони, належать страхополохам, які жахаються війни і часто-густо підписують „Стокгольмську відозву" нарівні з комуністами. Нарешті треті — це вислів тверезих розумів, що об'єктивно розцінюють сучасне напруження між ідеологіями протилежних комплексів однотипових держав, бачать неминучість вибуху.

На жаль роблять помилку і послугу совєтам ті, хто уявляє нову світову війну якщо не у вигляді „апокаліптичних вершників", то як майбутній раптовий вибух по всій земній кулі. Хто тільки так розуміє нову війну, той відвертає увагу демократії від перебігу нинішніх подій. Перипетії другої світової війни не слід брати за зразок для третьої, бо вони не можуть бути цілком тотожні, та й палії війни, тоді й тепер, хоч і диктатори, проте, різні. Крім того, на підставі науки попередньої війни сучасні червоні палії війни можуть удаватися до різних комбінацій і несподіванок.

По другій світовій війні, протягом п'ятьох років, демократії щиро прагнули уникнути нового світового конфлікту, природно, виходячи з своєї гуманної настанови мирно розв'язувати найпекучіші проблеми світу.

Чому ж совєти, особливо тепер, також настирливо „прагнуть миру"? Червона Москва не зменшує страхітливої примарности нової війни. Навпаки, змальовує її у ще яскравіших фарбах, ніж демократії, і теж „хотіла б" відстрочити її на неозначений час. Водночас совєти удаються до брехливої пропаганди, оголошуючи демократичні країни винуватцями війни. А щоб старанно завуалювати цю брехню, вони з галасом пустили в світ осоружну „Стокгольмську відозву".

Відповідь на вище поставлене питання одна: комунізм готовий до тотальної війни, але не хоче бачити приготованим до неї демократичний світ.

Совєтам вигідно, надягнувши миролюбну тоґу, твердити, що в Кореї „стану війни нема", є лише громадянська війна. Їм вигідно звернути очі світу на привид ніби неіснуючої нової війни і цим відвернути його увагу від реальної війни, що з волі совєтів стрясає горами „країни ранньої тиші". Їм вигідний такий погляд світу на третю війну, бо за цією прогагандою заспокоєння й заколисання свідомости байками про міт нової війни приховується зовсім протилежні цьому, справжні наміри й пляни Москви. Легко здобута Хіна розвинула в московських імперіялістів нечувану жадобу до нової поживи. Після повалення національної Хіни в совєтів зміцніла думка, що демократії не хочуть нової війни і ладні радше віддавати країну за країною в розкриті обійми комунізму, аби самими не брати участи в кровопролитті. На омані цієї думки та на факті легкого привернення Хіни до комунізму й ґрунтуються пізніші помилкові пляни самопевнених совєтських верховодів легко повалити одну по одній малі держави Азії. Першою з них мала бути Корея. Які ж наслідки? Тепер на терені Кореї змагаються дві сили: світ комунізму і світ демократії, О. Н. з одного і СССР із сателітами — з другого боку. Опір О. Н., зокрема Злучених Держав Америки, розладнав оптимістичні пляни Москви. Сталін не припускав можливости опору. З цього погляду не позбута певної актуальности нещодавня заява голови Асоціяції американських фільмових промисловців Еріка Джансона на бенкеті торговельної палати. Він двічі побував у СССР (востаннє 1949) і мав розмову з Сталіном. Джансон каже: „В розмові зі мною диктатор СССР якось зауважив, що Гітлер зробив величезну помилку, затіявши світову війну, в той час, як він міг усього домогтися іншими способами". Безперечно, Сталін без третьої світової війни зумів прибрати до рук: Болгарію, Чехо-Словаччину, Румунію, Угорщину, Польщу, Албанію, величезну Хіну і совєтизувати майже пів Німеччини. На черзі, крім Кореї, — Тібет, Індохіна, Японія та інші країни Далекого Сходу. В проведенні в життя свого пляну „холодної" та громадянської війни досі він зазнав поразки лише в Ірані, Греції та в Берліні. Таким чином, громадянська й „холодна" війна — це коник, на якому новоявлений Атіла хотів би об'їхати спочатку всю Азію, а потім, з десятками нових орд, накинутись на Европу і Африку. Та, роблячи висновки з своєї розмови з Сталіном, сам Ерік Джансон допускається помилки, кажучи: „Я думаю, що війни не буде, поки живий Сталін". Бо, як він міркує далі, метода „троянського коня" дає йому потрібні наслідки".

Та не так може статись, як думає Е. Джансон і як донедавна думав Сталін.

Сталін тепер бачить, що в Кореї він зробив велику помилку. Перехитрив сам себе. Щоправда, деяку надію ще подають йому численні армії Хіни. Тож він з поспіхом укладає з комуністичною Хіною угоду, згідно з якою хінці мають втрутитися в корейську війну і кинути на допомогу північним корейцям свою, принаймні, 150-тисячну армію.

Насправді ж хінська допомога може бути недостатня,

(Докінчення на стор. 4-тій)

М. Дмитренко.

МИХАЙЛИК

Оповідання з української визвольної боротьби наших днів.

7)

Що Іванкові? Він похилився, ліг на свого кулемета — большевики регочуть, большевики біжать — ближче, ближче. Михайлик скаче, він нетерпеливим рухом відсуває Іванка і кладе руку на замок кулемета. Він сам кулеметчик... Бити, бити їх треба!

Опустіло поле.

По шаленій партизанській гульні — непотрібними валяються іграшки — воскові кукли, покинена понівечена зброя — земля ранена, стоптана, не знаєш, де болото, а де кров. Бойовище наше!

Підвечір відділ-переможець вступає в село. Стрійні трійки з піснею вливаються в сільську вулицю. Що їм бій, що їм негода? Вулиця вмить оживає. Скриплять двері, тріщать тини, обліплюються, мов мухами, людьми ворота. Накликування, метушня.

— Войско, наше войско йде!

— Ходіть, ходіть, наші хлопці!

Десь на кухні нетерпеливо кипить борщ і, врешті, не діждавшись господині, спересердя вилітає і з грізним сикотом розливається.

Десь верещить покинена в колисці дитина із незасохлим ще на губці молоком і, не діждавшись матері, кладе в уста власну ногу.

Великоока Краса, дбайливо поєна господарем, піднесла мокру, стікаючу водою морду і дивиться з бездушним здивуванням, як непотрібно покотилось по мураві покинене ведро.

Коні стали у кераті, і гуси втекли на став, а ворота тріщать, а пісня ллється — „Повстанці, повстанці йдуть!"

Статочні газди покивують головами і струнчаться, згадуючи давні часи, „стару война"; важать у своїх головах важку героїчну сучасність.

Господині давно поприкладали до очей запаски і хлипають, якби якраз хтось жорстоко скривдив їх, а дітвора не втримається — танцює з захоплення, аж вривається з нетерпеливости.

— Повстанці, наші хлопці, чудові, невидані, непоборні, герої ідуть!

Ллється, ллється їх пісня і кличе у бій — пориває у змаг — і тебе там треба, сивоволосий, і тебе, дівчино, і тебе, газдо, і тебе газдине, діти, і вас — усіх, усіх, ми всі — Україна. У бій, у бій — на повстання.

— Боже, це ж діти наші йдуть!

— Ох, виростили ми їх, виростили — бач, які!

— Та й соколи вони; соколи, ади, еден-в-еден!

— Ов, а крок тримають! Дивіть, іно; жадне войско так не йде злегонька.

— А що зброя, то вже зброя; каждий, то емпі, то „фінка". Ади, і пістолі при боці!

— Побили гет, кажуть, „мазярів". Так дерли, аж еден там під лісом портки згубив.

— А, вот, можете вже завтра в ліс за дровами їхати, а зі свойов кривдов таки до командира йдіть; він вже розсудить.

— Ой, діти бідненькі, без хати, без їдла, без хвилиноньки! Та й хто ж про них, бідних, там дбає, хто їх кровцю пообтирає... Мордуються наші діти, мордують...

— „Ти, якби так взели, пішовбис?" — „Ей, друний ти, дурний, на що їм таких, як ми? Рости, кажуть!"

—Анцихристи оці „босяки" — таких забивати... Ой, понесе ж отой Сталін гріх на той світ, в крові людській він піде!

Вже понеслось між людьми, що відділ у селі перепочине і вечеряв би що. Між хлопців приходять газди і газдині і групками відводять їх по домах.

Одна груба тітка підійшла до групки дядька Андрія. Вона побачила Михайлика і на його вид лиш сплеснула руками:

— Йой, та й ще таке мале з вами! Та що ж воно, бідненьке, тут робить?! Йой, матінко моя! — Тут вона жалісно схлипнула і з поспіхом понесла свою запаску до добре вже нині почервонілих очей.

Михайлик побагрянів і презирливо скривився:

— Не плачте, вуйно, не плачте. Не буду я з бабами на печі квасолю теребити, як війна йде.

Господиня заніміла: „Бач, яке розумне вдалося!", — а дядько Антрій гордо подивився на свого любимця, і тільки довгі вуса з вдоволенням подригували йому.

Михайлик і дядько Андрій пішли в хату господині.

Цей вечір не був найприємніший у житті Михайлика. До хати назбігалося повно тіток, і всі жаліли його, пхали, як дитині, різні бублики і ласощі, а далі кинулись над ним плакати. Михайлик мало під землю не запавсь із сорому і був би сто разів утік від них, якби не вояцька гордість, що не дозволяла на такий відступ. Але, хоч Михайлик і залишився, його вояцька гордість була нині дуже нарушена. До того ж ще й голос відмовляв йому послуху. На превелику свою злість, він зовсім захрип і, замість говорити, лиш піяв, мов молодий півник, і це знову безконечно погіршувало його ситуацію.

Врешті тітки забралися, і господиня поклала Михайлика на цих пару годин, що ще залишились, спати у „правдиве", чисте, м'яке ліжко. Але Михайликові було душно і зле; він якось западався у подушки, нависла стеля немов душила його, а до того кожної хвилі могла влетіти знов яка тітка (нині в селі партизани, і ніхто не спить). Михайликові пригадалась тиша і високе зоряне склепіння — там, у лісі. Михайлик почув, що він уже правдивий партизан.

Вже попівночі візвали Михайлика до командира.

Михайлик виструнчився перед ним усім своїм худеньким тільцем, але зголоситись не міг. З його грудей вийшло лиш якесь несамовите тонке піяння. Михайлик почервонів, як грань, а командир подивився і прикусив губи, щоб не сміятись. Насилу він знову прибрав серіозну міну:

(Дальше буде).

13-ТА КОНВЕНЦІЯ ЛІГИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

ІВАН ФЛІС
Керівник танців

ЯРОСЛАВА СУРМАЧ
Артистичний керівник Ліґи

ВОЛОДИМИР БАКАД
Заст. голови Ліґи і голова Конвенційного Комітету

ЄВГЕН ВОЛОШИН
Голова Ліґи

ОЛЬГА ДМИТРІВ
Культурний керівник Ліґи

СТЕПАН МАРУСЕВИЧ
Диригент хору

ВОЛОДИМИР ДАНЬКО
Спортовий керівник Ліґи

МОЛОДЬ—ЦЕ НАША МАЙБУТНІСТЬ!

Завтра, в суботу 2-го серпня, починається в Ню Йорку, в готелі Комадор, 13-та з черги річна Конвенцію Ліґи Української Молоді Північної Америки. Вже 13-тий раз зберуться українські народженці американської землі, щоби дружньо порадитись і обміркувати багато важливих проблем своєї організації та своєї організованої й індивідуальної праці і вкладу в збереження і рівночасно дальшого збагачення та продовження тої української і американської спадщини, яка їм дістається від їх батьків та за яку вони відповідальні перед наступними поколіннями.

З інформацій на іншому місці виходить, що Ліґа не мала своїх конвенцій в роках 1941-1946. Не важко здогадатися, чому цих конвенцій не було. В цих бо роках велика частина зорганізованої в рядах Ліґи молоді виконувала свою першу і найвищу повинність: своєю кров'ю і своїм життям захищала свою країну на всіх побоєвищах світу, вписуючи нову сторінку слави в анналах американської історії. Чимало з цих молодих людей зложили теж свої буйні голови, щоби ідеали Вашинґтона, Линкольна, Джеферсона, ідеали американської свободи і демократії не пропали з лиця землі та щоби їх „праведного закону" міг діждатись теж і згорьований український нарід, частиною якого Ліґа себе вважає. Вона ж бо Ліґа Української Молоді.

13-та Конвенція Ліґи знову відбувається в часах, коли світ знову дрожить в своїх основах, коли найбільш жорстокий і безпощадний тоталітарний ворог, тим разом червоний, хоче здійснити те, в чому американська зброя перешкодила його гітлерівському попередникові. Можливо, що зі свіжими ще згадками переживань з другої світової війни, багатьом з делеґатів теперішньої конвенції Ліґи знову доведеться почути заклик Дядька Сема та вирушити на захист того, що цінніше від життя: волі. Теперішня Конвенція повинна скріпити в них свідомість і переконання, що ці ідеали справді гідні найвищої жертви та що кожна жертва в їх обороні буде благословлена багатьма поколіннями всіх народів.

Це дає тим більшу причину і до серіозних нарад і до забави. Одного і другого, як завжди, від душі бажаємо цій 13-тій конвенції нашої *Молоді — нашої Майбутности!*

ВЛАДИКО НЕБА І ЗЕМЛІ..! Могутня кінцева сцена з опери Артемовського „Запорожець за Дунаєм", у виконанні митрополитальної групи, що виступить в Карнеґі Голл з нагоди 13-тої конвенції Ліґи Молоді. В першому ряді зліва стоять Марія Полиняк-Лисогір в ролі Одарки, а біля неї в першому ряді клячить Осип Стецура, в ролі Карася.

ПРОГРАМА XIII. КОНВЕНЦІЇ ЛІҐИ МОЛОДІ

П'ятниця, 1-го вересня:

Год. 12:00-12:30 ввечорі: реєстрація делеґатів і гостей в готелю Комадор, товариські зустрічі, радієво-телевізійні програми, спортові розривки.

Субота, 2-го вересня:

Від год. 9-тої рано до 5-тої ввечорі продовжуватиметься реєстрація.

Год. 10:30 рано: Відкриття конвенції у великій балевій залі готелю Комадор; відспівання Національного Гимну; Молитва; Привітання — виголосить голова Конвенційного Комітету Володимир Бакад; Привітання від міста Ню Йорку; Формальне відкриття Конвенції — довершить предсідник Ліґи, Євген Волошин; Провірка делеґатів і репрезентованих ними клюбів та організацій молоді; Вибір Президії Конвенції; Іменування конвенційних Комітетів.

Год. 12:00-1:30: Обідова перерва.

Год. 1:30: Продовжування Конвенції: Звіти Управи (голови, екзекутивного директора, культурного керівника) та загальна дискусія; Доповіді: Українці і холодна війна — виголосить голова Українського Конґресового Комітету, проф. Лев Добрянський; та Проблема Переміщених Осіб — виголосить екзекутивний директор ЗУАДКомітету, д-р Володимир Галан;

Год. 9:00 ввечорі: Привітальна забава у Вебстер Голл при 119 Іст 11-та Стріта.

Неділя, 3-го вересня:

Рано: Богослуження в Українській Католицькій Церкві св. Юра, та в Українській Православній Церкві св. Володимира

Год. 2:15 пополудні: Музично-Танцювальний Фестиваль в Карнеґі Голл при 57 Вулиці і 7-мій Евеню.

Год. 6:30 ввечорі: Бенкет у великій балевій залі готелю Комадор.

Год. 10:00 ввечорі: Пів-формальний баль в тій самій залі.

Понеділок, 4-го вересня:

Год. 9:00 рано: Продовження Конвенції: Відчитання протоколу з попередньої конвенції; Продовження дискусії та біжучих справ; Вибір нової Управи Ліґи.

Год. 12:00-1:30: Обід.

Год. 1:30 пополудні: Продовження конвенційних нарад; *Звідомлення конвенційних Комітетів; Резолюції; Закінчення* Конвенції.

Відспівання національних гимнів: українського, американського і канадійського.

ЛІҐА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

Ліґу Української Молоді Північної Америки формально створено на першому її конгресі, що відбувся в Шікаґо, дня 28. квітня 1933 року. Це не значить, що до того часу в Америці не було організацій української молоді. Навпаки, вони існували і діяли в різних формах і видах вже на багато раніше, тільки це були в більшості льокальні товариства і без своєї центральної репрезентації. На цьому першому конгресі винесено таке рішення: „Ми, організації української молоді, з'єднуємо себе в Ліґу Української Молоді Північної Америки, щоби досягнути краще розуміння ідей і проблем українського народу". Це були народини Ліґи, першим предсідником якої вибрано тоді Степана Шумейка.

Другий конгрес Ліґи відбувся в Ню Йорку, в днях 1. і 2. вересня 1934 року, і в ньому вже взяло участь біля 100 делеґатів організацій молоді. Головою Ліґи і на цьому конгресі перевибрано Степана Шумейка.

Третя конвенція відбулася в Дітройті, в днях 31. серпня і 1. вересня 1935 року, з приблизно такою самою участю делеґатів. Виголошено цілий ряд рефератів та винесено відповідні резолюції, що мали правити за ціль в дальшій праці молоді. Головою Ліґи знову вибрано Степана Шумейка.

На четвертій конвенції Ліґи, що відбулася вже традиційно під „Лейбор-Дей вікенд" в 1936 році в місті Филаделфії, вже було 360 делеґатів. Конвенція, крім ділових нарад та рішень, була зв'язана з великою спортовою „Українською Олімпіядою", в якій взяло участь 150 українських змагунів з-поміж молоді та якій приглядалося біля 5,000 публіки. Імпреза тоді мала широкий розголос в американській пресі. Провід Ліґи тоді перейшов до рук Івана Панчука з Дітройту, сьогоднішнього голови ЗУАДКомітету.

П'ята конвенція Ліґи відбулася в традиційному часі „Лейбор-Дей" в 1937 році, в місті Клівленді. Тоді віддано окрему увагу справам виховання і самовиховання молоді, відповідних публікацій для неї, а головною атракцією конвенції була культурна імпреза, в якій взяв участь Хор Української Молоді митрополитальної округи Ню Йорку і Ню Джерзі під диригентурою Степана Марусевич. Тоді теж з неменшим успіхом виступив і Хор Української Молоді з Дітройту, під проводом Ольги Блажовської. Головою Ліґи на цій конвенції вибрано Івана Романишина, сьогоднішнього головного радного УНСоюзу.

Шоста конвенція відбулася теж в Лейбор Дей, в днях 3, 4 і 5 вересня 1938 року в Питсбурґу. Її привитала окремим письмом п-ні Елінор Рузвелт, дружина тодішнього президента країни. Виголошено реферати, ухвалено резолюції та поширено організаційні рямки Ліґи. Теж під час цеї конвенції відбулась велика культурна імпреза молоді. Головою Ліґи перевибрано Івана Романишина.

Сьома конвенція відбулася в днях 2, 3 і 4 вересня 1939 року в Нюарку і в ній взяло участь 166 делеґатів та велика кількість гостей. Тоді теж відбувся великий музичний фестиваль в честь великого приятеля молоді, композитора Михайла Гайворонського. Головою Ліґи тоді вибрано Михайла Пізнака, сьогодні адвоката в Ню Йорку.

Восьма конвенція відбулася в Ню Йорку в днях 31. серпня, 1. і 2. вересня 1940 та получена з великою програмою, з якою молодь тоді виступила на світовій виставі в цьому місті. До проводу Ліґи тоді вибрано Івана Робертса головою та членами: Гелен Слободян, Честера Монастирського, Н. Прилуцького, Анну Марусевич, Г. Ковадло та Йосифа Лисогіра.

Дев'ята конвенція відбулася від 30-го серпня до 1-го вересня 1941 року в місті Дітройті та вже стояла під знаком війни. Її головна увага була звернена — як це сказано в звіті — на оборону українського імени в Америці, що його тоді почали плюгавити червоні вороги українського народу, користаючи з воєнних обставин. Відбулася теж тоді відповідна культурна імпреза. До нового проводу Ліґи увійшли: Честер Монастирський, як голова, та Осип Гурський, Анна Чопек, Софія Сторож, Михайло Прилуцький, Іван Іванчук, та Осип Лисогір як члени управи.

На цій конвенції закінчилося організаційне життя молоді, що його на кілька років перервала війна. Величезна частина членів цеї Ліґи відразу опинилася в рядах Американської Армії та своєю кров'ю і життям захищала свою країну перед ворогами на всіх світових фронтах.

В цій боротьбі за Америку та за американські прінціпи свободи і демократії багато з членів цеї Ліґи зложили свої голови далеко від рідної американської землі, вписуючи не одну сторінку слави в американській історії та не один героїчний вчинок на зоряних американських прапорах. Ті, що пережили війну і вернулися додому, негайно опісля з новою енергією та з новим досвідом взялися знову за відновлення організаційного життя своєї Ліґи.

Перша післявоєнна і десята з черги конвенція Ліґи Української Молоді Північної Америки відбулася в місті Филаделфії, в днях 30. серпня до 1. вересня. Конвенція відбулася вже в нових післявоєнних обставинах і нею формально відновлено діяльність Ліґи. В рямках цеї конвенції, крім ділових справ, відбулася теж „парада талантів". Дальший провід Ліґи тоді передано новій управі в складі: Данило Слободян — голова, Петро Кесей і Анна Пастушек — заступники голови, Софія Демидчук і Теодор Шумейко — секретарі та Осип Лисогір — касієр.

Одинадцята конвенція Ліґи, яку в звідомленні кореспондента „Свободи" вже названо „небувалим здвигом американсько-української молоді", відбулася в „місті Зепків", в Акрон, Огайо, в днях 4, 5 і 6-го вересня 1948 року. Офіційний конвенційний реєстр виказує, що там було 672 делеґатів молоді з 35 різних міст Злучених Держав і Канади. Проте, в самій конвенції брало участь або були приявні поверх 1,000 осіб. Під знаком цеї конвенції стояв, можна б сказати, цілий Акрон. На цій конвенції, головним організатором якої була Ґеновефа Зепко, сьогодні вже Зепко-Жеребняк, мав місце голосний в американській пресі інцідент демонстративного усунення большевицького прапору з готелевої залі. Величавий культурний фестиваль був великою атракцією не тільки для учасників конвенції, але й місцевого населення. Головою Ліґи на цій конвенції був вибраний Михайло Задорецький.

Дванадцята конвенція, попередня, відбулася так само під час „вік-енду" з нагоди „Лейбор-Дей" в днях 3, 4 і 5-го вересня 1949 року, цим разом в місті Сиракюз, Н. Й. Вона, зі своїми поверх 800 зареєстрованими делеґатами, високим рівнем своїх нарад, величавим культурним фестивалем та своїми резолюціями і висилкою телеграм до урядів Злучених Держав і Канади зі закликом допомоги українським визвольним змаганням, ще всім нам в живій пам'яті. Головою Ліґи вибрано на тій конвенції Євгена Волошина.

На яку оцінку заслужить собі ця 13-та конвенція?

УПРАВА ЛІҐИ МОЛОДІ ЗА ЧАС ЇЇ ІСНУВАННЯ

Рік 1933-1934

Степан Шумейко, Галина Гаврилюк, Анна Балько, Степан Денілсон.

Рік 1934-1935

Степан Шумейко, Анастазія Олеськів, Василь Буката, Степан Денілсон.

Рік 1935-1936

Степан Шумейко, Анастазія Олеськів, Степан Ярема, Маргарита Семенків, Степанія Манастерська, Степан Денілсон.

Рік 1936-1937

Іван Панчук, Степанія Манастерська, Володимир Самотусь, Меланія Зінн, Евелін Калакура, Володимир Дутчак.

Рік 1937-1938

Іван Романишин, Степан Добридень, Марія Сарабун, Іван Козбин, Меланія Зінн, Іван В. Іванчук, Петро Захарчук.

Рік 1938-1939

Іван Романишин, Марія Сарабун, Степан Курляк, Пирль Зорена, Доля Малевич, Петро Захарчук.

Рік 1939-1940

Михайло Пізнак, Ольга Шабатура, Володимир Буката, Петро Захарчук, Іван Косбин, Галина Слободян, Евелін Калакура.

Рік 1940-1941

Іван Робертс, Галина Слободян, Честер Монастерський, Осип Лисогір, Михайло Прилуцький, Ґері Ковадло.

Роки 1941-1947

Осип Ґурський, Анна Чопек, Честер Монастерський, Осип Лисогір, Софія Касій, Юлія Пушків, Іван В. Іванчук.

Рік 1947-1948

Данило Слободян, Ольга Пастушек, Петро Касій, Осип Лисогір, Софія Демидчук, Теодор Шумейко, Анна Міц, Меланія Мілянович, Ярослава Сурмач, Володимир Данько, Андрій Крицький, Михайло Елко, Анна Чопек, Іван Іванчук, Осип Ґурський.

Рік 1948-1949

Михайло Задорецький, Теодор Шумейко, Ґеновефа Зепко, д-р Антін Вахна, Еміль Заблоцький, Борис Пішко, Софія Ґулик, Галина Мураль, Ярослава Сурмач, Ольга Зепко, Володимир Данько.

Рік 1949-1950

ЄВГЕН ВОЛОШИН — предсідник; Володимир Бакад, Гелен Мураль та Іванна Гарасим — заст. предсідника; Анна Дидик — секретар; Ольга Фіґель — рекорд. секретарка; Анна Стець — кореспонд. секретарка; Ярослава Сурмач — артистичний керівник; Ольга Дмитрів — культурний керівник; Осип Ґурський, Михайло Задорецький, Честер Манастирський, Ґеновефа Жеребняк, Данило Слободян — дорадники. Михайло Вічорек — екзекутивний секретар.

ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ НОШІ

Одною з атракційних точок в програмі цьогорічної 13-тої конвенції Ліґи Молоді Північної Америки буде виставка української національної ноші, що відбудеться в неділю, в перерві між бенкетом і забавою. На виставці будуть заступлені такі місцевості і області України: Київ, Підляшшя, Яворівщина, Лемківщина, Волинь, Буковина, Поділля, Полісся, Заліщики, Полтава, Бойківщина, Гуцульщина та інші.

Виставкою керуватиме д-р Е. Вахна, при співпраці панни Гарасим, обоє з Канади. Моделюванням керуватиме Анна Марусевич, а принагідна музика буде під проводом Степана Марусевича.

КОНВЕНЦІЯ Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ

Рівночасно з Конвенцією Ліґи Молоді, відбувається щорічно теж конвенція Т-ва Українських Професіоналістів, яке тепер, виходило б, робить максимальні зусилля, щоби остаточно вийти з „організаційної стадії", в якій воно перебуває вже довгі роки. Цим разом, як це можна вносити на підставі загальникової програми конвенції, вона подумана дуже серіозно і дуже широко. Реєстрація членів відбуватиметься рівночасно з реєстрацією на конвенцію молоді.

В суботу, від год. 9:30 до 12:00 вполудне, відбудеться сесія, під час якої будуть виголошені важливі доповіді, темами яких будуть: „Законодавство для Переміщених Осіб та можливості його використання для українців, зокрема для професіоналістів"; „Українська визвольна акція по лінії американської закордонної політики в холодній війні"; „Наукове Товариство ім. Шевченка; його наукові і виховні досягнення"; „Американська демократія з точки зору урядового, особистого, домашнього і родинного життя". Крім цих доповідей, Осип Лисогір говоритиме про „Мобілізацію американсько - українських можливостей і відомостей для допомоги Америці в боротьбі проти комуно-російського імперіялізму".

В програмі конвенції є теж важливі організаційні справи та напрмні для дальшої праці.

ПРОГРАМА ФЕСТИВАЛЮ

Музично-танцювальний фестиваль, що відбудеться з нагоди 13-ої конвенції Ліґи Молоді стараням Українського Метрополітального Комітету, почнеться в год. 2:15 пополудні, в неділю, дня 3-го вересня, у репрезентативній Карнеґі Голл. В програмі Фестивалю виступлять:

1. **Український Чоловічий Хор з Шикаґо,** під керівництвом Олександра Юрченка. Відспіває композиції Чайковського, Давидовського, Стеценка та інших.

2. **Осипа Оля Чучман,** молода скрипачка-віртуозка з Канади, відіграє композиції Бльоха, Дебусі і Беля Бартока.

3. **Українське Танцювальне Товариство в Ню Йорку,** під дирекцією Івана Фліса, виконає п'ять гуцульських танців.

4. **Українське Хорове Товариство Ню Джерзі,** під дирекцією Юрія Кириченка, молодшого, відспіває п'ять пісень Леонтовича (з гостинним виступом Осипа Стецури зі сольом в „Почаївській") та одну Вербицького.

5. **Іван Козак** виступить зі сольовими танцями.

6. **Українські танцюристи і Танці України,** дві групи танцюристів під проводом Ольги Яловеґи і Володимира Бакада, виступлять спільно з двома танцями („Серп" і „Ножиці").

7. **ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ,** останню дію з відомої оперети Артемовського, відіграє митрополитальна група молоді, зі солістами в поодиноких ролях: Марія Полиняк-Лисогір (Оксана), Осип Стецура (Карась), Марія Боднар (Одарка), Петро Тарбій (Андрій) та Богдан Хабурський (Імам). Дирекція цеї частини програми є в мистецьких руках Йосипа Гірняка. Диригентом хору є Степан Марусевич, а на фортепіяні акомпаніює Оля Дмитрів.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА—ЦЕ СИЛА.

ЩЕ ОДНА ВЕЛИКА УКРАЇНСЬКА ПРОТИ-БОЛЬШЕВИЦЬКА МАНІФЕСТАЦІЯ В АНГЛІЇ

Ноттінґгем, Англія. — Українці в Англії, що вже раніше влаштували кілька успішних маніфестацій проти поневолення большевицькою Москвою їх батьківщини, можуть з гордістю ствердити ще один великий успіх під цим оглядом. З-посеред днів, що розвіяв буденність цього міста, Ноттінґгему, був день 29-го липня ц. р. Кожний прохожий звертав цікаві очі в сторону проїзджаючих автобусів, прикрашених синьо-жовтими прапорами і лозунгами.

В цьому дні їхали до Ноттінґгаму українці з різних осередків, щоби тут спільно висловити свою солідарність з конвенцією АБН в Единбурзі, і щоби тут спільно запротестувати — проти переслідування наших церков.

Підготовка до маніфестації тривала декілька тижнів. Першим виявом праці комітету — (поминаючи тут контакт з урядовими чинниками) було розкинення по цілому місті летючок з повідомленням про здвиг, що викликало велике зацікавлення серед англійського громадянства і серед чужинців. В сам день маніфестації по всіх вулицях і площах роздано летючки де була з'ясована ціль маніфестації та заклик АБН до вільного світу. — Понад п'ять тисяч летючок розхопили цікаві і прохожі в дуже короткому часі. По роздоріжжях звертали увагу кожного молоді мужчини з синьо-жовтими опасками, які помагали англійським поліцистам — скеровувати до призначеного місця приїзджаючі автобуси.

Ще ранком в день маніфестації до приміщення комітету завитали журналісти місцевих видавництв, які просили інформацій відносно згаданої події.

На найбільшій площі Форест-парку вже здалека видно трибуну, над котрою повівають український і британський прапори. На трибуні перед образом Матері Божої, малий полевий престіл, з боків завішані портрети наших владик: Шептицького, Липківського і Сліпого. На балюстраді кличі в двох мовах: За свободу релігії та батьківщини", „Воля народам — воля людині". Перед престолом зібралося понад три тисячі українців і англійців, щоби разом висловити солідарність з конвенцією в Единбурзі, щоби разом висловити протест проти насильства і тиранії. В четвертій годині почалась властива маніфестація. Перед полевий престіл вийшли католицькі священники і відправляли в намірені українського народу молебень до Матері Божої. По молебні о. Габак виголосив проповідь, в якій зобразив важку долю української греко-католицької церкви. Відтак з тисячів грудей понеслась благальна молитва: „Боже вислухай благання".

По молебні о. Протоєрей Довгаль, парох УАПЦ відправив панахиду за всіх тих, що віддали своє життя в обороні віри та батьківщини. В короткій промові після панахиди змалював тернистий шлях УАПЦ і всі страхіття, які переживав і переживає наш нарід. Спільним відспіванням „Вічная мам'ять" і похиленням прапорів закінчено релігійну частину.

Після Богослужень прийшла черга на відчитання привітів та промови. На трибуну вийшов голова комітету, котрий коротко в українській і англійській мовах привітав усіх зібраних і зачитав привіти від голови Комітету АБН на Вел. Британію, від громадських установ і поодиноких інституцій. Після голови комітету в рамцях привітів, заняли слово почесний голова СУБ-у, голова краєвого комітету СУМ-у та жіноцтва.

По привітах промовляли представники АБН, котрі в українській та англійській мовах з'ясували ідею і перспективи АБН. Їх промови принято бурхливими оплесками. Бадьорим відспіванням національного гимну закінчено маніфестацію.

Після закінчення маніфестації всі присутні перейшли походом перед трибуною. Попереду йшли прапороносці з великим прапором відтак сумівці, далі дівчата в народних строях а за ними всі учасники маніфестації. Заходяче сонце ярко освітило трибуну і машеруючі колони, котрі своєю присутністю засвідчили вірність Богові та батьківщині.

Слід згадати, що в часі богослужень співали два хори: чоловічий хор з гостелю Нюарк і мішаний хор з Ноттінґгему.

КОРЕЙСЬКИЙ ГОРІХ

(Докінчення зі сторони 2-ої)

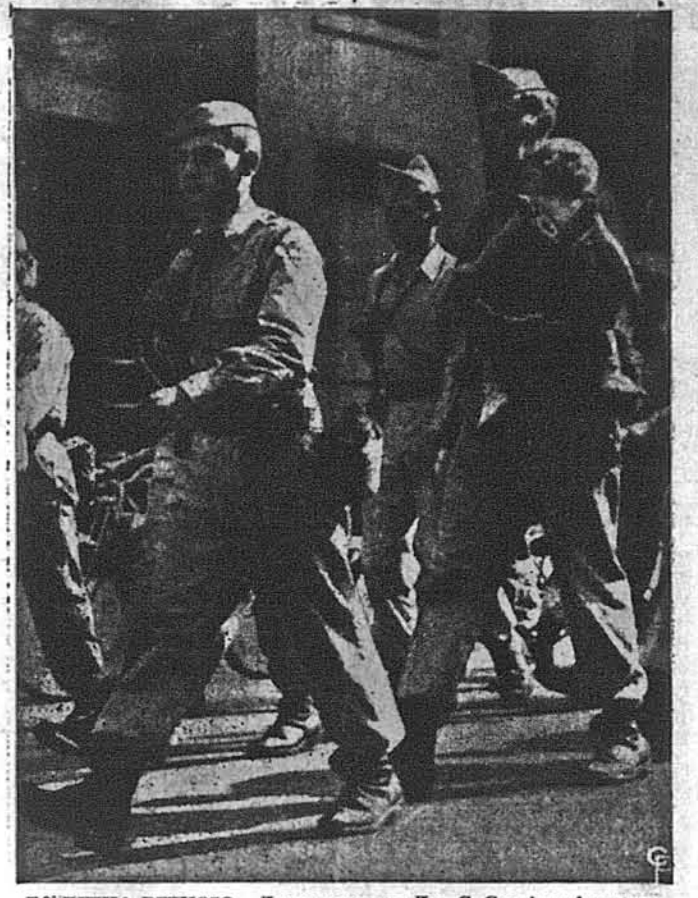
якщо комуністичні завойовницькі марші зустрінуть опір на інших ділянках підмінованої Азії. Та й на терені малої Кореї можуть битися великі, мільйонові армії двох протилежних ідеологій.

Корейський горіх виявився надто міцний. Поламавши зуби на ньому, кремлівські невиліковні геніомани змушені, хоч-не-хоч, переробляти свої завойовницькі пляни, навіть послали назад до О. Н. одного з своїх обструкторів, щоб паралізувати всю працю світового парляменту народів. Тепер коли світ огризається, наїжився проти ненажерного червоного агресора і навіть контр-атакує його, відчули й советські геніомани, що „На чужому коневі далеко не поїдеш". Можна здогадуватися, що вони вирішили, принаймні замасковано, включитися в боротьбу. З цією метою й гарячково створюють бази для своїх підводних човнів у хінських водах, поблизу Шанхаю та Фучоу, як загрозу передовсім Формозі. Бо ж Формоза. після Кореї, другий можливий пляцдарм третьої світової війни. Цього ще не зрозумів прем'ієр Англії Етлі, бо для нього, як це видно з його заяви, від 16 серпня, оборона Формози спричинить „загрозливі можливості". Тобто, Формози не треба обороняти.

Непоступливість демократії перед комуністичним аґресором примусить його підняти власні лапи на мирні демократичні країни. Тоді найімовірніше він зробить скік у кількох місцях. Це буде приспішене розширення третьої світової війни.

З припущенням п. М. Дольницького („Свобода" від 16-серпня) і побоюванням блискавичного нападу советів „на всіх можливих фронтах" дозволимо собі не погодитися. Гадаємо, навпаки. Поперше, на блискавичний напад буде дана блискавична відсіч. Подруге, відкриття кільцевого фронту навколо СССР швидше зіб'є червоного напасника з пантелику, навіть з умовою тимчасового успіху на окремих ділянках. Всім відомі черепашні темпи советських залізниць, брак шосейних шляхів і потрібної кількости транспортових літаків не дозволять советам швидко перекидати резерви, а частини з однієї ділянки фронту на другу і поготів. Треба взяти до уваги також дії протикомуністичних повстанців, які на величезній відстані руйнуватимуть шляхи сполучення. А советська промисловість, корабельні, порти, залізничні вузли, склади зброї, нафтосховища й мафтові джерела незабаром горами румовищ палатимуть від ударів з повітря.

Советам вигідно залякувати світ страховищем третьої світової війни. Вони продовжують оповивати жахами міт про неї, ніби неіснуючу. Наче вона витає десь у піднебессі. Вони силкуються утвердити враження, ніби нічого не сталося, „стану війни немає". Тим часом, на землі, ведуть війну вже деякий час і прикладають всіх зусиль до розширення її пляцдарму, покищо за принципом: ‚Чужа шия — не своя: зломиться, друга буде". Але їхні пляни будуть остаточно розбиті. Вони змушені будуть ввести в дію свої власні сили, бо „На чужу голову йти, треба й свою нести". До цього їх штовхає корейський горіх, на якому вони вже поламали зуби.

БО ВІЙНА ВІЙНОЮ... Думає сержант Дж. С. Соурів з Александрії, Вірджінію, несучи свою маленьку, 14-місячну донечку на руках в поході до збірного пункту перед від'їздом на фронт.

У КАНАДІ ПОКІНЧЕНО ЗАЛІЗНИЧИЙ СТРАЙК.

Оттава, Канада. — Палата послів ухвалила зконопроєкт для закінчення девять-денного залізничого страйку, після чого залізничі юнії видали наказ робітникам, щоб повернулися якстій до праці. На страйк вийшли були 125,000 робітників. Вони дістануть підвишку по чотири центи на годину. Піднято теж працю в телеграфічнім русі.

ВИБОРЧИЙ КОМІТЕТ ПІВНІЧНОГО ВИНИПЕГУ.

Винипег. — При помочі українських організацій у місті Винипегу розганізовано Виборчий Комітет, якого завданням є займатися громадськими справами третьої варди. До екзекутиви входять між ін. Павло Парохін, як голова, і М. А. Стечишин, як секретар. Комітет робить приготування до вибору А. Загарійчука, кандидата на олдермана.

УКРАЇНЦІ НА ДЕРЖАВНІЙ ВИСТАВІ В ТОРОНТО.

Торонто. — На Канадійській Державній Виставі, що відбувається щорічно в місяцях серпні й вересні, будуть виставлені зразки промислу, торгівлі, рільництва і інших ділянок господарства. Крім того відбудеться перегляд культурно - мистецьких осягів поодиноких мистецьких груп, що замешкують Канаду. Репрезентують своє мистецтво анлійці, шкоти, данці, французи, голяндці. Зі словян цього року виступить тільки українська група. Цей почесний і відповідальний обовязок несе на собі Товариство Український Народний Дім в Торонті, що від 1927 р. постійно репрезентує українців на виставі. Цього року виступ призначений на 31 серпня в год. 2—4 пополудні.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, відбудуться в неділю, 3. вересня, в парафіяльній салі, зараз по Сл. Божій. Присутність всіх членів конечна. — Уряд.

ПОШУКУВАННЯ

Пошукую чотирьох братів. Назвище з дому ГИРІЯ: ПЕТРО, СТЕФАН, ШИМОН, ВЛАДИК. Роджені в Америці. Були в краю і виїхали назад в році 1929—1930 зі села Слотвін, Керниця. Шукає сестра

МАЛАНІЯ ГИРІЯ
85 Garnet Street
St. Catherines, Ont., Canada.

ОСОБИ, що мають якінебудь інформації про рідню Сергія КІППЕР, що попередньо мешкав у Нюарку, Н. Дж., прошу зголоситися до:

A. W. WASSERMAN, Attorney
60 Park Place,
Newark 2, N. J.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ТАРЗАН, ч. 2420. Легко затри мати.

Заки великий Луї підліз на десять стіп, звинний малпюк зловив його.

Аж тоді прибіг малпочоловік...

...одначе, заки він міг вмішатися, Молат завдав могутній удар Скондерові.